

Києва від 27.04.2023 у справі № 759/7501/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110518545>; Ухвала Подільського районного суду міста Києва від 22.05.2023 у справі № 758/4960/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111291327>; Ухвала Ленінського районного суду міста Дніпропетровська від 10.07.2023 у справі № 205/7002/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112075028>; Постанова Білопільського районного суду Сумської області від 12.09.2023 у справі № 573/1620/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113394706>; Ухвала Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 20.09.2023 у справі № 308/54/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114245010>; Ухвала Вінницького міського суду Вінницької області від 05.10.2023 у справі № 127/18002/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114008099>; Ухвала Деснянського районного суду міста Києва від 10.11.2023 у справі № 754/16252/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114964749>; Ухвала Солом'янського районного суду міста Києва від 15.11.2023 у справі № 760/25851/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115135405>; Ухвала Святошинського районного суду міста Києва від 22.11.2023 у справі № 759/22930/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115094951>; Постанова Білопільського районного суду Сумської області від 23.11.2023 у справі № 573/1620/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115150636>; Ухвала Деснянського районного суду міста Києва від 01.12.2023 у справі № 754/17415/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115340698>.

Церкуник Людмила Василівна,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У РАЗІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗШУКУ ПІДОЗРЮВАНОГО ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Відповідно до положень статті 280 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), досудове розслідування може бути зупинене після повідомлення особі про підозру у разі, якщо: 1) підозрюваний захворів на тяжку хворобу, яка перешкоджає його участі у кримінальному провадженні, за умови підтвердження цього відповідним медичним висновком; 2) оголошено в розшук підозрюваного; 2-1) слідчий суддя відмовив у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування; 3) наявна необхідність виконання процесуальних дій у межах

міжнародного співробітництва; 4) наявні об'єктивні обставини, що унеможливають подальше проведення досудового розслідування в умовах воєнного стану; 5) уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та підозрюваним надано письмову згоду на проведення такого обміну.

За відомостями веб-сайту Офісу Генерального прокурора, а саме даних розділу «Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування» встановлено, що станом на грудень 2023 року всього зупинено досудове розслідування у 4277 кримінальних провадженнях.

З указаної кількості зупинених кримінальних проваджень із підстав, передбачених пунктом другим статті 280 КПК України, коли місцезнаходження підозрюваного невідомо, зупинено 3 890 кримінальних проваджень, що становить майже 91 %. За 3012 або 77,4 % з них рішення прийнято підрозділами Національної поліції України.

Розділом VIII Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затвердженої наказом МВС України від 7 липня 2017 року № 575 (далі – Розділ) визначено порядок забезпечення такої взаємодії при зупиненні досудового розслідування.

Відповідно до указанного Розділу, у разі якщо підозрюваний переховується від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності і його місцезнаходження невідоме, слідчий (дознавач) виносить постанову про зупинення досудового розслідування, яка погоджується прокурором. Якщо досудове розслідування не зупиняється, слідчий (дознавач) виносить окрему постанову про оголошення розшуку підозрюваного та вживає заходів з його розшуку.

Крім того, частиною першою Розділу VIII Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, визначено, що у день прийняття такого процесуального рішення слідчий (дознавач) доповідає про оголошення розшуку підозрюваного керівникові органу досудового розслідування (дознавця) для їх погодження та подальшого направлення керівникові територіального органу, підрозділу поліції або міжрегіонального територіального органу Національної поліції України або його територіального (відокремленого) підрозділу, який здійснює оперативне супроводження кримінального провадження, або матеріали діяльності

якого стали підставою для початку кримінального провадження, для організації розшуку підозрюваного.

Зазначені матеріали повинні містити витяг із ЄРДР, копії письмового повідомлення про підозру, постанови про оголошення розшуку підозрюваного або постанови про зупинення досудового розслідування, ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу, довідку про особу або копію документа, який посвідчує особу.

У кримінальних провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини, в яких підозрюваного оголошено в розшук, слідчим вносяться за погодженням з прокурором клопотання до слідчого судді про дозвіл на затримання підозрюваного з метою його приводу для участі в розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу.

Організація розшукової роботи покладається на керівників відповідних оперативних підрозділів.

Не зважаючи на те, що указаною Інструкцією чітко визначено порядок взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами під час організації розшуку підозрюваних, на практиці досі виникає ряд проблемних питань щодо застосування її положень.

Серед проблемних питань організації розшуку підозрюваних осіб, зокрема, слід виділити неналежну організацію слідчим (дізнавачем) розшуку підозрюваного, а саме невчасне направлення матеріалів щодо організації розшуку підозрюваного (не у день прийняття рішення про зупинення досудового розслідування у зв'язку з розшуком підозрюваного), неповнота направлених матеріалів до оперативного підрозділу (часто без копії ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання підозрюваного з метою приводу для участі в судовому засіданні з розгляду питання щодо обрання запобіжного заходу), а також неналежне забезпечення розшуку підозрюваного працівниками оперативних підрозділів, недостатній контроль за вжиттям заходів щодо розшуку з боку керівництва територіальних підрозділів Національної поліції, слідчого підрозділу та підрозділу дізнання, тощо.

Зокрема, на практиці зустрічаються недотримання положень частини сьомої зазначеного вище Розділу, відповідно до якої керівник територіального органу, підрозділу поліції спільно з керівниками органу досудового розслідування (дізнання) та оперативного підрозділу із залученням представників підрозділів інформаційного забезпечення щомісяця проводять взаємозвірення кількості підозрюваних, оголошених у розшук, та заведених оперативно-розшукових справ, за результатами якого складається акт такого взаємозвірення, який затверджується керівником територіального органу, підрозділу поліції.

Крім того, часто працівниками оперативного підрозділу не виконуються належним чином вимоги частини четвертої Розділу, відповідно до якої після зупинення досудового розслідування в разі переховування підозрюваного від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності оперативний підрозділ щомісяця письмово інформує слідчого (дознавача) про заходи, ужиті для встановлення його місцезнаходження.

Разом з тим, з боку слідчого (дознавача) практично не вживаються належні заходи реагування на відсутність такої інформації, а можливість ознайомлення з матеріалами оперативно-розшукових справ (з додержанням режиму секретності) керівником органу досудового розслідування (дознавання), а також слідчим (дознавачем) використовується рідко.

Ще одним недоліком варто визнати те, що після зупинення досудового розслідування слідчим (дознавачем) припиняється проведення будь-яких слідчих (розшукових) дій в кримінальному провадженні.

Варто зауважити, що зупинення досудового розслідування не означає його закінчення. Так, частиною п'ятою статті 280 КПК заборонено після зупинення досудового розслідування проведення слідчих (розшукових) дій.

Однак, як зазначає Наливайко Є., змінюються лише напрями діяльності слідчого (дознавача), обумовлені необхідністю усунення перешкод, що заважають продовженню досудового розслідування [4, с. 378–379]. Зокрема, дозволено виконання тих слідчих (розшукових) дій, які спрямовані на встановлення місцезнаходження підозрюваного.

Список використаних джерел

1. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 7 липня 2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#n14>.

2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2023 року. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n4257>.

4. Наливайко Є. Проблемні питання повідомлення особі про підозру та зупинення досудового розслідування // Публічне право. 2013. № 1. 375–380. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_1_53.